

Izhaja:

10., 20. in 30. dan vsakega meseca.

Dopisi naj se izvolijo frankovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 10 kr. od garmond-vrste za vsakokrat.

MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:

za celo leto za bolj premožne 2 goldinarja; za manj premožne rodoljube pa 1 gld. 50 kr.

Denar naj se pošilja pod napisom:

Upravništvu „Mira“ v Celovcu.

Leto XI.

V Celovcu, 20. julija 1892.

Štev. 20.

Darovi za družbo sv. Cirila in Metoda.

Med vsemi družbami in društvi, kar jih Slovenci imamo, nam je v naših dneh najbolj potrebna družba sv. Cirila in Metoda. Vodo bi se reklo v morje nositi, ko bi hoteli vnovič razkladati, kakošnih šol si mi Slovenci, posebno koroški, želimo; mi potrebujemo katoliških in slovenskih šol, in kjer si jih priboriti ne moremo, je ravno ta družba poklicana in tudi pripravljena, nam jih priskrbeti. To je pa mogoče le potem, ako jo krepko podpiramo. Že večkrat se je reklo: „družba napravlja slovenske šole v Trstu in Gorici, na nas Korošce pa ne misli“. Tam pa je bila potreba res velika; družba se bo pa gotovo tudi nas še v večji meri spominjala, kakor do zdaj, ako tudi mi nje ne pozabimo, ako bo imela več denarja v rokah. Do zdaj nas je podpirala s knjižicami in na druge načine. Mi pa želimo, naj bi na Koroškem ustanovila tudi nekaj šol. Seveda ni pričakovati, da bi ustanovila toliko slovenskih šol, kolikor jih potrebujemo. Veliko bo pa že s tem pomagano, ako ustanovi dve ali tri izgledne šole, da se bodo v nekaj letih naši kmetje prepričali, da se otroci v slovenski šoli več naučijo, kakor v nemški. Potem se ne bodo več podpisovali za nemške šole, temveč glasno bodo zahtevali slovenskih šol. S tem bo nasprotnikom najhujše orožje iz rok izbito; pri našem ljudstvu ne bodo imeli več zaslombe in ne bodo se mogli več izgovarjati, da slovensko ljudstvo samo želi nemških šol. Vsi slovenski rodoljubi spoznajo, da je družba sv. Cirila in Metoda potrebna in vredna izdatne podpore. Zato so nekteri slovenski listi sprožili misel, naj god sv. Cirila in Metoda s tem praznujemo, da bomo vsak po svojih močeh pridno pošiljali darove za družbo sv. Cirila in Metoda. Mi se tej želji radi pridružimo in vabimo koroške in druge Slovence, ki naš list prebirajo, naj ne pozabijo na našo družbo sv. Cirila in Metoda, če bi se je spominjali tudi le z malim darom. Vsak možak je dolžen, braniti svojo domovino, s tem jo bo pa najboljše branil, ako podpira tako domoljubno družbo, ki nam hoče ohraniti katoliško vero in slovensko besedo, da nam naša mladina po tujih šolah ne odpade in sovražna ne postane, temveč obdrži

v svojem srcu ljubezen do slovenske besede in slovenske domovine, do slovenskih starišev, bratov in zlahtnikov.

Slovenska obrtna družba nam je potrebna.

Beseda „obrník“ na Koroškem še ni povsod znana. „Obrtník“ in „rokodelc“ ni vse eno; rokodelci ali „antverharji“ (Handwerker) so taki, ki izdelujejo obleko ali orodje ali stvari za živež; obrtník je pa vsak, kdor je podvržen obrtnemu davku (Gewerbesteuer). Gostilničar ni rokodelc, pa vendar je obrtník, ker je obrtnemu davku podvržen. Razun gostilničarjev je še več takih opravil, ki ne spadajo prav pod kupčijo, pa tudi ne pod rokodelstvo; vendar je davkarjem bolje kazalo, pridružiti jih rokodelcem in oboje imenovati s skupnim imenom „obrniki“ (Gewerbsleute). Če je tedaj govor o „obrniki“, bomo v prvi vrsti mislili na rokodelce, ker ti nam predstavljajo večino obrtnikov, vendar je med obrtniki tudi precejšnje število drugih mestjanov, ki plačajo obrtni davek, čeprav niso rokodelci.

Do zdaj so se slovenski rodoljubi le bolj s kmeti pečali, in to je tudi prav, kajti kmet je prvi steber in jedro našega naroda. Zdaj pa so kmetje naši že večidel probujeni in stojijo z malimi izjemami zvesto na strani slovenske stranke. Imajo tudi svoje kmetijske časnike in šole, svoje posojilnice in kmetijske družbe, tako da jim je skrbjeno za potrebni pouk v svojim poklicu, kakor tudi za pomoč v sili.

Ako pa hočemo Slovenci napredovati, moramo tudi na obrtni stan svojo pozornost obračati. V tem oziru smo Slovenci še zelo na slabem. Mnogo je slovenskih obrtnikov po naših mestih, ki so v politiki še menj poučeni, kakor kmetje. Vsled tega omahujejo sem in tja in pri volitvah ne vejo, s katero stranko bi potegnili, ali pa se sploh za volitve ne zmenijo, ali pa za našimi nasprotniki capljajo, ker se od njih nadejajo kakega zaslužka. Njih politična omahljivost pride dostikrat tudi od tod, ker nima jo skoro nič lastnih denarnih zavodov, kjer bi v sili pomoč našli; v prvi zadreži so navezani na milost tega ali drugega znanca ali velikaša, ki je morda zagrizen nasprotnik Slovencev in ki po-

tem pri volitvah take revne obrtnike za svojo stranko v ogenj goni. To je velika škoda za našo narodno stvar in ovira ves naš napredek. Kaj pomaga nam koroškim in štajerskim Slovincem, da imamo trdne poštene kmete, ki ljubijo svoj rod in svojo domovino ter so pri volitvah zanesljivi, če pa po naših mestih in trgih vse mrgoli tistih nezavednih obrtnikov, ki o politiki malo kaj vedo, se najrajši po nemško pačijo in včasih še Slovincem hudo nasprotujejo, da bi se prikupili nemškemu uradnikom, velikašem in bogatašem. Kakor sovražne trdnjave in posadke so zasejana ta mesta in ti trgi po slovenski zemlji na Koroškem in Štajerskem, povsodi pihajo zoper naše pravice, begajo kmete s praznimi pregovori, jih dražijo in ščujejo zoper slovenske duhovnike in druge rodoljube, včasih jim šepetajo še brezverske kvante na ušesa ter jih tako skušajo pridobiti za nemško-liberalno stranko. Oni, ki so političnega pouka sami živo potrebni, štejejo se za silno modre, ako prežvekujejo tiste prazne marne, ki jih berejo v nemško-liberalnih lističih iz Celovca, Beljaka, Celja in Maribora. Veliko nepotrebnega prepira je zavolj tega v deželi; povsodi se skušate narediti dve stranki, nemška in slovenska, ako tudi v dotičnem kraju skoro le sami Slovenci prebivajo in bi toraj nemške stranke ne bilo treba. To ne more tako ostati, ako hočemo Slovenci kako bodočnost imeti. Kaj potrebujemo v slovenski deželi, sredi slovenskega prebivalstva tistih nemških krp? Tako majhne nemškutarske postaje, kakor Podklošter, Borovlje, Velikovec, Železna Kaplja, Doberlaves, Pliberk, Guštanj, Prevalje, Dravograd, Grebinj in veliko število malih ponemčenih trgov na Štajerskem vendar ne bodo ponemčile ogromne večine slovenskega prebivalstva v okolici. Če moramo že skupaj živeti, moramo se vendar med seboj razumeti (zastopiti); ker je pa nas veliko več in mi ležej brez mestjanov živimo, kakor oni brez nas, zato se spodobi, da se oni držijo ali pa naučijo našega jezika, mi zavoljo njih nočemo Nemci postati, tem menj, ker naši mestjani še pravi Nemci niso, ampak se večidel le za take štilijo. Kakoršna je dežela na široko okoli, namreč slovenska, taka naj bodo tudi mesta in trgi. Potem bo lepa zastopnost v deželi, in ne bo odurnega prepira; saj bomo vsi Slovenci, mestjan in kmet se bota enako ogrevala za blagor skupne domovine. To bomo pa še le po-

Združenje Slovencev.

(Konec.)

IV. Velika Ilirija.

Nekteri mislijo, da smo Slovenci sami za se preslabi, da bi se mogli ubraniti proti zapadnim in severnim sosedom, in da bi bolje bilo, ko bi se združili s Hrvati v eno deželo, ki bi poleg Hrvatske in Slavonije obsegala slovenske dežele, Dalmacijo ter Bosno in Hercegovino ter se imenovala „Ilirija“. To je nekako obnovenje stare „ilirske ideje“, za katero so se Hrvati navduševali pred kakimi 60 leti. Jedro Ilirije je združenje in spojenje Slovencev, Hrvatov in Srbov v en ilirski narod pod vladno slavnih Habsburžanov. Hrvatom je ta misel ugajala, ker so na sredi ter so mislili, da bodo nekako voditelji in vladarji te Ilirije, da bo hrvaščina postala skupni ilirski jezik, Zagreb pa glavno mesto Ilirije. Toda ta misel je zamrla; Slovenci se niso dosti zanimali za njo, ker je bilo takrat pri nas še malo politično izobraženih mož; Srbi pa niso hoteli nič slišati o združenju s Hrvati, nekaj iz stare mrznje, nekaj zavolj pravoslavja, največ pa zato, ker sami hrepenijo po prvenstvu med Jugoslovani in bi tistega za nobeno ceno ne prepuštili Hrvatom. Sicer pa imajo zdaj dve neodvisni državi, in ni misliti, da bi se hoteli prostovoljno ukloniti avstrijskemu orlu iz tega namena, da se uresniči Ilirija, da se namreč združijo vsi Srbi, Hrvati in Slovenci.

Iz teh uzrokov so tudi Hrvati popustili ilirsko idejo in zdaj govorijo le še o svojem „hrvatskem pravu“. Nočejo več biti „Ilirci“, kakor so

se nekdanj s ponosom imenovali, ampak le „Hrvatje“; svojo „ilirsko Matiko“ so prekrstili v „hrvatsko“. Iz rečenega pa še ne sledi, da bi se „Ilirija“ ne dala več oživiti; mislimo namreč na veliko Ilirijo, ne na tisto malo, ki je obsegala Koroško, Kranjsko in Primorje. Ko bi Avstrija dobila državnika, ki bi vsled notranjega ali zunanjega pritiska namesto dualizma vpeljal federalizem, zna mu prav lahko na misel priti, da bo iz slovenskih in hrvaških pokrajin, prištevši Bosno in Hercegovino, naredil eno deželo, ki bi se najbolj pripravo imenovala „Ilirija“, kajti imena „Hrvat“ se bodo branili tako Slovenci, kakor Srbi v Bosni in Slavoniji. Hrvatje, posebno pravaši ali Starčevićjanci, bi seveda tiščali na to, da se mora dežela imenovati „Hrvatska“, narod, ki v njej živi, pa „Hrvatje“. Toda moder državnik jih ne bo poslušal, temveč bo gledal, da tudi Slovence in Srbe sprijazni z novo uredbo. Ime „Hrvatska“ bi že samo po sebi dalo Hrvatom in hrvatskemu jeziku prednost v deželi; ime „Ilirija“ je pa za vse tri narode neutralno, ne daje prednosti ne Slovincu, ne Hrvatcu, ne Srbu, pa tudi narečju nobenemu, ne kajkavcem, ne čakavcem, ne štokavcem. Pomisliti pa je, da Srbija nema bodočnosti, dokler je Bosna v avstrijskih rokah. Ilirija, kakor smo jo ravno narisali, mora hrepeneti po tem, da dobi še Srbijo pod svojo oblast, če ne, si bo Srbija prizadevala, ugrabiti Bosno in južno Ogersko z enim delom Slavonije in tako ustanoviti močno srbsko državo. „Ilirija“ in „Srbija“ ste toraj smrtni sovražnici. Če tedaj mi Slovenci pod veliko Ilirijo pridemo, ne bomo nič prijetnega imeli. Gledati bomo morali večne prepire in boje med Hrvati in Srbi; v skupni ilirski zbornici bo

ravno taka. Vrh tega so hrvaške dežele in Bosna z Hercegovino v gospodarskem oziru močno zanemarjene; kolikor smo Slovenci na boljsem, toliko več davka bi nam Zagrebška (ilirska) vlada naložila.

Po takej zvezi (veliki Iliriji) nam toraj ne kaže dosti hrepeneti, to tem menj, ker smo mi premehki; Hrvatje bi si kmalu vso oblast nad nami prisvojili. Bolje kaže za nas, da Slovenci koj sami za se ostanemo, če mogoče, združeni v eni deželi, kakor smo bili za časov koroških vojvod v Korotanu. In če bi prav nekaj Nemcev in Lahov pod svojo streho dobili, ne smemo se jih preveč bati, saj imamo mi večino in mi rastemo. Primorskih Lahov ni dosti šteti; nemški kmetje na severnem Štajerskem in Koroškem so pa vsaj za polovico le ponemčeni Slovenci in poleg tega mirni in krotki ljudje. Tepe nas le nemška gospôda v mestih, inteligenca (dostikrat iz drugih nemških dežel priseljena). Le to gospôdo je treba v meje pravice nazaj zavrtniti, potem se nam Nemcev ni treba bati. Ko bi pa vendar kak državnik nas združil s Hrvati v eno deželo, bomo morali pa pravočasno se oglašiti in tirjati, da se nam Slovincem zagotovi popolna enakopravnost.

V. Nasprotniki združenja.

V tem poslednjem odstavku hočemo spregovoriti še besedo o nasprotnikih našega združenja. Ni treba jih dolgo iskati, saj vemo, da liberalni Nemci in Lahi so tisti, ki nam ne pustijo do duška in moči priti, toraj so tudi nasprotniki našega združenja. Rekli pa smo že, da Slovenci iz svoje lastne moči svojega združenja itak ne dosežemo. Prišlo bo pa vendar do združenja Slovencev, naj že bo v tej

tem dosegli, ako bomo skrbeli za naraščaj slovensko-narodnih obrtnikov. Zato se nam zdi živa potreba, da se osnuje slovenska obrtna družba, ki bi raztegnila svojo skrb in svoje delovanje po vsem Slovenskem. Ta družba bi morala skrbeti za sledeče reči: 1. Nabirati po vsem Slovenskem družbenike med slovenskimi obrtniki; 2. izdajati svoj časopis in ga vsem družbenikom brezplačno dopošiljati; v tem časopisu bi se razpravljale vse družbine zadeve, obrtne postave in sploh reči, ki obrtnike zanimajo; 3. pospeševati in podpirati ustanovo obrtnih šol; 4. ustanoviti osrednjo blagajnico in podružnice po vseh imenitnejših krajih; pri tej blagajnici in njenih podružnicah bi zamogli družbeniki posojila dobivati, pa tudi prihranjen denarje na obresti nakladati; 5. podpirati pomočnike, ki želijo samostojni postati, in priskrbeti jim primernih stanovanj v krajih, kjer bi kazalo, da se zamorejo preživiti; 6. posredovati pri sprejemu učencev in pomočnikov.

Za tako velikansk delokrog bi trebalo seveda tudi mnogo kapitala ali pa sproti dohajajočega denarja. Da se tisti dobi, bi se udom naložila nekoliko letnina, morda po 50 kr. za pomočnike, po 1 gld. za male samostojne obrtnike in po 2 gld. za velike obrtnike. Ker bi pa to še ne zadostovalo, morali bi se po pravilih sprejemati tudi podporni udje, ki bi v več vrst razdeljeni po velikosti svojega premoženja, oziroma svoje radodarnosti podpirali družbo. Ko bi slovenski rodoljubi enkrat spoznali, kako silno imenitna in potrebna jim je ta družba in koliko lahko koristi celemu narodu, potem smo preverjeni, da bodo z velikodušnimi darovi podpirali novo „slovensko obrtno družbo“ ter s tem v obrtnem stanu podzidali nov močen steber za obstanek našega naroda in procvitanje naše mile domovine.

Dopisi prijateljev.

Iz Celovca. (Pomenljiva razsodba.) Naši čitatelji se morda še spominjajo, da je podružnica sv. Cirila in Metoda za Beljak in okolico dne 25. oktobra 1891 imela shod na Ledenicah v Rožni dolini. Dan pred shodom je pa okrajno glavarstvo prepovedalo poučni govor, deklamacije in gledališko predstavo prizora „Svoji k svojim“ ter dovolilo samo načelnikov pozdrav in slučajne predloge. To prepoved sta pozneje potrdila tudi koroška deželna vlada in notranje ministerstvo, češ, da je podružnica s tem vsporedom prekoračila svoj delokrog. Podružnično načelnštvo se je pritožilo na državno sodišče ter se sklicevalo na § 3. svojih pravil, po katerem so dovoljeni poučni govori, deklamacije itd. Pritožbo je zastopal dr. Lenoch, vlado pa ministerski podtajnik Simonelli, obravnava se je vršila dne 7. t. m., razsodba je bila razglašena v soboto. Državno sodišče je razsodilo, da prepoved ni opravljena, ker se je v tem kratila društvena pravica in podružnici omejilo po pravilih dovoljeno delovanje, kajti dotične prepovedane točke vsporeda so sredstva v dosego društvenega namena.

Iz Celovca. (Akademični kipar gosp. Vekoslav Progar v Celovcu) dogotavljuje za

ali drugi obliki. Zgodovina ima svojo doslednost, in tega še močnejši zabraniti ne morejo, kakor so avstrijski Nemci in Lahi. Ako Čehi dosežejo svoje državno pravo, potem imamo v Avstriji federalizem. Čehom dati samoupravo, Poljake pa centralistično iz Dunaja vladati, to nema smisla; Galicija bo dobila iste pravice, kakor Češka. Potem bodo pa tudi južne dežele, v katerih mi živimo, nekako urediti morali. Ako nas pritisnejo k nemškimi planinskim deželam, bomo v tisti skupini vendar le združeni; ako naredijo „notranjo Avstrijo“, bomo Slovenci v tistih združenih; ako pa Hrvati in Slovence v „Iliriji“ združijo, bomo pa tam vsi Slovenci skupaj, ne pa razcepljeni na šest dežel, kakor zdaj. Ako pa Čehi ne dobijo državnega prava, potem bo pa zmagala želja nemških Pemcev, in Češka se bo po narodnosti razdelila na dve deželi. Dogodki imajo pa svoje posledice, kdor je A rekel, mora še B reči. Kar se nemškim Pemcem dovoli, se drugim odreči ne sme, toraj se bodo po narodnosti razdelile tudi Galicija, Bukovina, Šlezija, Moravska, Štajerska, Koroška, Tirolska in Primorska. Potem ni drugega treba, da posamične slovenske kose v eno telo vkup potegnemo, in Slovenci smo spet združeni in sicer po narodnih mejah. Sedanja uredba Avstrije nema pogojev obstanka v sebi. Prišlo bo gotovo do prememb, ki jih mi Slovenci niti sami prisiliti, niti zabraniti ne premoremo. To pa zamoremo, da se na te premembe pripravimo, da kedar pride ura, bomo vsi enega duha in enega srca; pri takej slogi nam bo vendar mogoče, vsaj nekoliko uplivati na dogodke ter zavračati z močnim jezzom nam nevaren tok sovražne povodnji, da rešimo vsaj večji del svoje domovine. F. H.

glavni altar mestne farne cerkve v Kamniku na Kranjskem prav sedaj po sedemmesečnem trudopolnem delu in po lastnem načrtu iz lesa izsekano, 4 metre visoko skupino Matere Božje čistega spočetja, obdano z mnogoštevilnimi, pomenljivo grupiranimi angelji in amoretami, ter ima v svoji delavnici dan za dnevom mnogo obiskovalcev, ki hodijo občudovat krasno in umetniško dovršeno to delo. Umetnik Progar, rodom Slovenec iz Kranjske, dovršil je z velikodušno podporo blagega mu mecenarja g. barona Sternecka iz Silberegga na Koroškem svoje štiriletne študije na akademiji Dunajski pod profesorjem Hellmer-jem ter se na mnogostranska prigovarjanja naselil tu v Celovcu, kjer vrlo napreduje in prevzeta dela tudi vestno izvršuje. To svoje prvo večje delo razstavil bode od 23. do 31. julija v tukajšnji obrtni dvorani v Rudolfinumu in sredi prihodnjega meseca, predno bode to skupino v Kamniku oddal pravemu namenu, razstavil jo bode tudi še v veliki dvorani c. k. realke v Ljubljani, ktero mu je ravnateljstvo kranjske hranilnice v ta namen velikodušno prepuščilo. Mi opozarjamo že sedaj na to razstavo vse poznavalce lepe umetnosti in prijatelje domačega dela z željo, da bi ne zamudili te prilike, prepričati se o pridnosti in marljivosti mladega umetnika, ki obeta postati s časom mož, na katerega bode smela s ponosom gledati domovina slovenska.

Iz Celovca. (Kresovi na čast sv. Cirila in Metoda.) Prelepa navada udomačila se je zadnja leta med Slovenci posebno na Koroškem, navada, da na predvečer praznika slovanskih blagovestnikov sv. Cirila in Metoda žgejo po domačih gorah in hribih kresove v spomin luči sv. vere in prave krščanske omike, ktero sta našim pradedom prinesla blažena solunska brata, pa tudi v slovesno obljubo, da hočemo Slovenci tudi z naprej ostati zvesti sv. katoliški veri, ktero sta sv. brata učila, in slovenski besedi, ktero sta branila. Tudi letos je bilo zelo lepo in veselo videti, kako so se na predvečer godu sv. Cirila in Metoda vse slovensko-koroške gore in doline lesketale v bliščeih kresovih in odmevale od streljanja s topiči. Gledali smo kresove z Goričice nad Celovcem. Res krasen pogled je bil na Karavanke, ki so bile kar obsute s kresovi, kakor s svetlimi biseri. Komaj se je zmračilo, zamigljali so na vseh straneh veličastni kresovi, oznanjujoč, da tu še živi verno slovensko ljudstvo, ki se zaveda svoje vere in narodnosti! Našteli smo iz Celovca nad 20 kresov; posebno lepa sta bila na Peci, eden čisto na vrhu. Visoki Obir, Kočna, Žingarica, Macen, Uršelska gora, Jepa, Plešivc itd., bili so s kresovi prelepo razsvitljeni. Gornja Rožna dolina bila je, kakor tudi Podjunska dolina s kresovi kar osipljena. Tudi na Šoteski gorelo je več kresov, posebno lepi na Radišah in prav pred durmi Celovskega mesta zažgal je vrli Podstražniški krasen kres na Podstražišču. — Tako je neštevilno kresov po vsem slovenskem Koroškem našim nasprotnikom glasno oznanjevalo, da tudi koroški Slovenci še živimo, in da nekterim Celovškim nemškim velikašem na ljubo še nikakor ne maramo za par Judeževih grošev prodati svoj mili materini jezik in sv. vero katoliško ter postati narodni izdajice in verski mlačneži! Ne, slovenski kresovi dne 4. julija so liberalni gospodi v Celovcu na ves glas klicali: „Glejte vi zatiralci slovenske narodnosti, še nas niste pozabili; tudi slovenska Koroška se zaveda, naš narod vstaja, in ako Bog dá in sreča junaška, napočili bodo tudi za nas uboge slovenske trpine na Koroškem boljši dnevi.“ To opravičeno upanje nam daje minuli sijajni predvečer godu sv. slovanskih blagovestnikov, kateri nas je prepričal, da nam o bodočnosti slovenskega rodu v starodavni Koroški še ni obupati. Dal Bog na priprošnjo svojih apostolov sv. Cirila in Metoda, da slovenskemu Korotanu zasije v kratkem zarija bolj-ših dni! Neovrgljivo ter sijajno pa je pokazal znova večer 4. julija t. l.:

„Da smo tudi mi Slovani,
Da slovensk je Korotan!“

Iz Podravlj. (Nova maša.) V nedeljo dne 24. julija bode pel novo mašo tu pri nas v Podravljah, v podružnici Škočidolske fare, č. g. o. Reginald Kluper, mašnik frančiškanskega reda. G. novomašnik je doma v Vogrinjem polju, porodil se je pa v Podravljah, zato bode tudi tam daroval svojo prvo sveto mašo. Pridigoval bode pri tej priložnosti č. g. Gregor Einspieler, deželni poslanec in župnik v Podklostru. — Nadejati se je, da se bode te lepe slavnosti udeležilo mnogo ljudstva od blizu in daleč.

Iz Št. Lenarta pri sedmih studencih. (Kresovi.) Na predvečer praznika slovanskih apostolov dne 4. t. m. je gorelo v čast sv. Cirila in Metoda po gorah naše fare pet lepih kresov in tudi z možnarji so streljali po mnogih krajih. Mnogo kresov gorelo je tudi po bližnjih gorah in planinah.

Iz Bajtiš. (Visoki gostje. — Šola v Selah.) Dne 2. julija t. l. smo imeli tukaj visoke goste. Gospod deželni predsednik Njih ekselencija baron Schmidt in gospod deželni šolski nad-

zornik dr. Gobanc sta na potu v Sele tukaj skozi potovala. Fužinski vodja in njegovi delavci so cesarjevega namestnika častno pozdravili, kakor se spodobi. Ko sta visoka gosta pod našo veličastno lipo počivala, so Borovski pevci nekaj nemških pesmi zapeli. Slovensko peti jih je menda sram, čeravno smo tukaj na slovenski zemlji. Ker sem že našo lipo omenil, povem še, da tako velike lipe na daleč okoli zastoj iščeš, s ponosom in veseljem se oziramo na njo; zdaj ravno cveti in razširja prijeten duh po okolici.

Drugo jutro — bila je nedelja — sta šla gospoda na visoke Sele. Tu se je v farnej cerkvi slovesno obhajal god farnega patrona sv. Urha; zato je privrelo po stari navadi iz bližnjih in daljnih krajev veliko pobožnega ljudstva k cerkvenemu opravilu. Visoka gosta sta se odpočila v farovžu, kjer jima je domači gosp. župnik po možnosti postregel. Potem sta se pogovarjala z županom, kar pa je bilo težavno, ker naši kmetje nemško ne znajo. Kolikor sem zvedel, sta se gospoda potrudila na visoke Sele, ker mislijo tam šola napraviti. Najbrž gre za to, da bi se sčasoma ponemčevala tudi ta planinska čisto slovenska občina; nekterim gospodom to mrzi, da so na Koroškem še ljudje, ki nič nemško ne znajo, zato so zdaj začeli že po planinah šole delati. V Selah šolo napravljati, to je pač nesrečna misel. Tam so hiše raztresene daleč okrog po planinah. Šola bi ostala brez šolarjev, kakor tista na Ukovski planini. Po zimi pade v Selah šest čevljev na debelo snega, takrat pri novem snegu še odrasčeni ne morejo daleč od hiše, kam bodo prišli mali otroci? Vgredi in poleti pa rado dežuje in takrat so vse steze pod vodo; v takem otroka ne gre poganjati od hiše. Kar je mogoče, storijo itak že gospod fajmošter, ker vsaki teden dvakrat skličejo bližnje otroke ter jih učijo po slovensko brati in pisati in krščanskega nauka. Gospodje v Celovcu hočejo pa menda le nemškutarsko šolo napraviti v Selah, in ko bi se Selani v to podali, morda bi jim še nemško-judovski šulferajn pomagal šolo zidati. Kakor pa Selane poznam, bodo se šole branili, ker spoznajo, da bi le par tisoč rajniš proč vrgli. Šolo bi postavili, pa otroci bi ne mogli do nje priti. Če jim pa že šolo po sili urinejo, vojskoval se bo občinski odbor toliko časa, da bo šola slovenska, ne pa nemška. Morda bodo pa gospodje vendar spoznali, da po planinah ne kaže šol delati.

Iz Spodnjega Roža. Nedeljo večer dne 10. t. m. nas je zadela huda nesreča. Grozna burja je razsajala celo uro po lepi Rožni dolini in strašanska toča nam je vničila vse poljske pridelke celega leta! Že dozorela rž, pšenica, ječmen, oves, sirk, fižol, repica, sadje vse nam je popolnoma pokončano. Največjo škodo trpijo Sreče, Mačinje, do polovice tudi Bistrica. Podsinjske vasi, Št. Janžu in Kaplji je nevihta prizanašala, a tem hujeje oškodovala Kosešentavro, Goriče, Borovlje, Podgoro in Podljubelj. Bog se nas ubogih kmetov usmili! Državni zbor naj bi nam od vlade pripomogel do zdatne podpore, ktere smo zelo potrebni!

Iz Podjunske doline. (Kresovi.) Da v Korotanu prebiva slovenski rod, se je lahko vsakteri prepričal pretekli ponedeljek, na večer pred praznikom slovanskih apostolov sv. Cirila in Metoda, ko so po vseh malih in velikih hribih slovenskega Koroškega goreli velečastni kresovi in sicer jih je gorelo največ po onih krajih, o katerih mislijo naši nasprotniki, da so že njihovi. Tako se je iz hriba svete Uršule, kjer je tudi veličasten kres gorel, videlo med Spodnjem Dravbregom in Velikovcem nad 50 kresov; koliko da jih je pa po zgornji Podjunki in Rožni dolini gorelo, mi ni znano. Mnogo kresov je bilo tudi videti po Štajerski deželi. Vsi ti kresovi so pa bili v čast sv. Cirila in Metoda zažgani in so bili dokaz, da Slovenec na Koroškem se tem bolje probuja in zaveda svoje narodnosti, čim bolj ga zatirajo in mu kratijo njegove pravice. Vidva slovanska aposteljna pa prosita vsegamogočnega Boga: da ustane ubogi narod ta, do danes v prah teptan.

Izpod Obirja. (Dve nesreči.) Huda nesreča je zadela Gališkega župnika č. g. Mat. Nesslerja. Ko so se po svojih opravkih peljali iz Apač v Galicijo nazaj, splašil se jim je konj. Videti nevarnost, so ravno hoteli iz voza skočiti, kar voz poskoči pri nekem ovinku in župnik padejo iz voza s tako močjo, da se jim zlomi desna noga, leva noga in leva roka pa se je izvila; pa tudi sicer so se močno poškodovali in brez zavesti obležali. Konj je dirjal z vozom naprej in padel na še večji strmini. Voz se je popolnoma zdrobil, konj pa se je iztrgal in bežal naprej. Vaški fantje so ga vjeli in toraj vedeli, da se je morala župniku nesreča pripetiti. Šli so gospoda takoj iskat. Med tem so župnika pa že nekteri Apačani našli in za silo obvezali. Pozneje so gospoda v Galicijo peljali. Hvala Bogu, zdaj jim je že bolje. Izvrsten strokovnjak jim je uravnal in zavezal zlomljene in izvite ude; upajmo, da kmalu okrevajo! — V Kotu pa je strela ubila posestnika Filipa Travna, brata Obirskega

župnika, njegovega sina pa omamila, da ga dolgo niso mogli k zavesti spraviti. Stala sta med vratmi, in to je zmirom nevarno, če veter skozi piha. Strele in hudega vremena varuj nas, o Gospod!

Od Device Marije na Jezeru. Z nepopisljivim veseljem oznanjujemo častitim bralcem „Mira“ novico o nepričakovanem razcvitu naše mlade posojilnice. Čeravno posojilnica deluje le samo 5 tednov, vendar je imela že 11.964 gld. prometa. Zanimanje in zaupanje v naš novi denarni zavod raste od dne do dne. Ako bo posojilnica tako vrlo napredovala kakor dosedaj, kar je skoraj gotovo oziroma na njen jako ugoden položaj in zavoljo precej še premožne okolice, kjer stanujejo hvala Bogu v ogromni večini možje korenjaki slovenske krvi — bo gotovo naša posojilnica, če bo Bog naše delo blagoslavljal, ena izmed največjih posojilnic v staroslavnem Korotanu. Kakor druge posojilnice v okolici, obrestuje tudi naša posojilnica vloge s $4\frac{1}{2}\%$ in posojila s $5\frac{1}{2}\%$. Uradni dan je sredi; če je pa ta dan praznik, uraduje se v četrtek in sicer v gostilni gosp. Stermica p. d. Štekeljuna v Farski vasi. Vi pa kmetje, stanujoči v Fari in bližnji okolici, pokažite tudi še za prihodnje zaupanje v posojilnico, katero ste sami za sebe ustanovili. Odbor vso službo opravlja rad in brezplačno le iz tega čistega namena, da bi se kmetu v njegovi denarni zadregi hitro, točno in kolikor le mogoče dober kup pomagal. K razvitu posojilnice kličemo še enkrat: Živio!

Iz Št. Jurja pri Trušnjah. (Kresovi.) Tudi mi na skrajni slovenski meji smo na predvečer slovanskih blagovestnikov sv. Cirila in Metoda pokazali naše versko in slovensko prepričanje. Po vsej okolici so goreli kresovi. Mi smo tudi streljali, da je vse grmel. Neustrašeni Štriholčani so pa netili, da je bilo kaj. Na visoki Peči smo videli prav lepe kresove, kakor tudi po vsej Podjurski dolini. Naj bi se ta lepa navada nikoli več ne opustila; naj bi pa tudi Slovenci vsikdar tako živeli, kakor sta nas sveta brata učila, naj bi ostali zvesti katoliški veri in slovenski besedi.

Iz Šmihela nad Pliberkom. (Zborovanje. — Kresovi.) Če ne bi utegnili vam kdo kaj več o zborovanju Šmihelske podružnice sv. Cirila in Metoda sporočiti, vam v naglici naznamim, da se je beseda v Šercerjevi gostilni dné 3. julija prav ugodno vršila. Odprl je zborovanje gosp. načelnik s prav toplim pozdravom. Vestno po vsopredu se je vršilo in končalo zborovanje. Domači pevci so jo kaj dobro ubirali, in njih petje je spremljalo igranje na harmoniki. V slavnostnem govoru je z živo besedo povdarjal g. govornik velike zasluge, katere imata slovanska brata sv. Ciril in Metod za ves slovanski narod. V šaljivi besedi pa je drugi govornik z vzgledi domačega življenja pojasnoval slab sad liberalnih šol. Tretji govornik, ki razpolaga čez prav obilno domišljijo, kazal je na Kristusa, ki nam je zapustil najlepše vodilo, kako naj bi tudi mi svoj rod in mili slovenski jezik ljubiti imeli. Deklamacija očeta in sina je prav živo v srce segla, in pri hvalevredni izpeljavi šaljive igre: „Kteri bo?“ in „Živio“ bilo je veselosti na cente. Naravno igranje domačih diletantov prekosi vse nenaravno spakedranje v umetnih gledališčih. Gosp. Gaber in drugi, dajte nam še katerih veselih ur, ker žalostnih imamo čez glavo zadosti! Gosp. Šercar je tudi vse storil, da je bila dvorana svatovsko okinčana in ljudstvo z dobro pijačo in jedjo oskrbljeno. Čast takim gostilničarjem! Po končanem vsopredu se je zahvalil g. načelnik za obilno udeležitev in sklene besedo na svitlega cesarja s trikratnim „živio“, in vsi zbrani burno odzdravijo, zapojejo cesarsko pesem in se mirno razidejo. — Na predvečer sv. Cirila in Metoda smo našli mnogo kresov in topiči so grmeli kakor na veliko noč. Drugi dan pa so bile do malega po vseh farnih cerkvah sv. maše z blagoslovom, katerih se je ljudstvo v obilnem številu udeležilo. Sv. brata Ciril in Metod prosita za nas uboge Slovence, da nam Bog dá dočakati lepših časov!

Izpod Pece. (Kresovi.) Noč 4. t. m. je bila krasna; razgled čez vse lep. Kresov po celi Podjurski dolini, po vseh gorah in dolinah slovenskega dela Koroške toliko, da jih ni bilo mogoče sštetiti. Od vseh strani se je slišalo streljanje; tu in tam prižigali so tudi rakete in umetelni ogenj. Vse kaže, da se koroški Slovenec vzbuja, da gre na dan. Slava slovanskim blagovestnikom sv. Cirilu in Metodu!

Izpod Lune. (Slovensko petje.) Nam nasprotni časniki z vidnim veseljem in zelo bahato poročajo o neki nemški pevski slavnosti na Telovo pri Kotljah. Napravili so jo nemški (bolje rečeno: nemškutarski) „gesangsvereini“ iz Slov. Gradca, Spodnjega Dravograda, Guštanja in Prevalj. Da je nemških pevskih društev v omenjenih slovenskih krajih toliko treba, kakor lanskega snega, je pač jasnejše od opoldanskega solca! Nasprotni pisarji trobijo po liberalnih listih, da ima oni shod velik národnostni pomen, sev le za povišanje nemške glorijske od Slovencev. Slišali so se pri shodu „markige, kerndeutsche Reden,“ — iz ust slovenskih odpadnikov, t. j. od slovenskih starišev rojenih in

v šolah popačenih poturčencev, tedaj po domače rečeno nemškutarjev! Veliki zvonec je nosil Slovenecem le predobro znani učitelj Fr. Samonik, ki je tuje pevce pozdravljaj v imenu Koteljske občine. Poudarjal je veliki pomen nemškega petja za nemškutarsko stvar, a v svojem govoru smisel tudi naše prizadeve za boljše šole, češ, da ljudstvo noče slovenskih šol. Zlasti je med „rauschendem Beifall“ točil solze črez prizadevanje vrlih Kotljanov za slovensko šolo. Kaj imajo slovenske šole opraviti pri pevski veselici, res ne vemo; zakaj se učitelj Samonik tako vnema za nemške šole, to ve najbolje on sam, a vedó tudi drugi ljudje. Svetovali bi pa ljudem, ki imajo maslo na glavi, naj nikar ne hodijo preveč na solnce!! (Sapientni sat!) — Govorili so še župan dr. Tomschegg (!!) iz Slov. Gradca, župan Maier iz Prevalj in občinski tajnik Gobanc iz Spodnjega Dravograda. Pogrevali so staro kašo o slovenskih „hetzerjih“ itd. Ali so fraze, katere so vezali ti možje, rastle na njih zelniku, zelo dvomimo; bržkone so le cvet Celovških, „ta hudih“ ali pa stare „Urše“! — Slovenci! Te vrstice kažejo vam, kako se širi nemško petje na slovenskih tléh! Ali je pa to za nas častno? Gotovo ne! Uzrok je pač naša malomarnost, da se ne zavedamo bolj svoje národnosti, kar naj bi se kazalo posebno tudi v slovenskem petju!! Zató slovenski rojaki, poprimite se bolj národnega petja. Saj pravijo, da Slovenec rad póje! Na noge toraj, osnujte slovenska pevstva tudi na Koroškem. Vidi se stvar sicer težka, a z dobro voljo in nekoliko odločnostjo, dalo se bode marsikaj tudi v tem oziru doseči. Gotovo bodo naši fantje z bistrimi svojimi glasovi radi oklenili se takih društev in s tem pokazali, da so in ostanejo verni Slovenci! Dal Bog, da veljajo pesnikove besede kmalu tudi o Koroških Slovencih:

„Dóni pesem, brate druží,
Domovini vsak naj služí,
Kogar tvoja moč budí,
Oj slovenska pesem tí!“

Iz Ljubljane. (Posebni vlak v Postojno) z zelo znižano ceno prireja povodom glavne skupščine sv. Cirila in Metoda dné 28. julija g. J. Pavlin v Ljubljani. Vlak se odpelje ob 7. uri zjutraj iz Ljubljane in se vrne ob 9. uri zvečer iz Postojne. Znižane cene veljajo za vse postaje južne železnice med Mariborom, Gorico, Trstom in Postojno. Gosp. Pavlin bode razposlal tekom prihodnjega tedna vozne listke vsem Ciril-Metodovim podružnicam v razpečevanje. Ker je tudi oskrbníštvo Postojnske jame dovolilo dné 28. julija popoldne prosti vstop v jamo, pričakovati je obilne udeležbe iz vseh slovenskih pokrajin.

Iz Ptuja. (Slovensko pevsko društvo) v Ptuj je sklenilo v svoji zadnji seji dné 5. t. m. o priliki „Velikega koncerta“ dné 14. avgusta 1892 v Šoštanju, najeti posebni vlak iz Celja v Šoštanj. To zadevo izročil je odbor gosp. Drag. Hribarju v Celju s prošnjo, naj skrbí za to, da bode vlak na vsak način ob 9. uri predpoldne v Šoštanju. Ob 10. uri je sv. maša in po maši skupna pevka vaja. Po pevski vaji je obed, po obedu društveno zborovanje (občni zbor). Koncert s sodelovanjem vojaške godbe se počne točno ob 4. uri popoldne. Pele se bodo, že večkrat po časnikih razglašene pesmi: Mešani zbori: Volarič: „Grajska hči“; Foerster: „Ljubici“; Vilhar: „Domovini“. Moški zbori: Nedvéd: „Avstrija moja“; Nedvéd: „Venec slovanskih pesmi“; Foerster: „Gorenjski slavček“ s spremljevanjem godbe. Zagotovljeno nam je tudi sodelovanje „Ljubljanskega in Celjskega Sokola“, ki se bodeta po došlih poročilih slavnosti korporativno udeležila. Ves slovenski svet opozarjamo tem potem še enkrat na našo slavnost ter ga pozivljamo z vsemi močmi delovati na to, da bode slavnost vredna družica onim, s katerimi se ima že društvo ponášati. Vabimo Vas, slovenske omikance, vabimo Vas slovenske kmete in kmetice, pridite od vseh strani v skupno razveseljevanje, da si razvedrimo duh naš po napornem delu, da si tukaj pridobivamo novih močij in da pokažemo, kaj zamoremo z združenimi močmi. Odbor.

Politični pregled.

V državnem zboru je bil zadnje dni dolg razgovor o novi denarni veljavi. Postava se bo sprejela z veliko večino. Več o tem prihodnjič. — Konservativni klub se je odločno izrekel zoper novi postavni načrt o stavbenih obrtjih, ker malim obrtnikom ni ugoden. Pri glasovanju je pa menjkalo toliko konservativnih poslancev, da je bila postava vendar sprejeta. — Malim uradnikom je državni zbor dovolil pol milijona podpore. — Brambeni odsek hoče predložiti premembo postav o vojaški taksi. — Sviti cesar bodo še letos potovali v Galicijo. Prebivalstvo se jih veseli. — „Südst. Post.“ poroča žalostno vest, da pojde kranjski deželni predsednik g. baron Winkler jeseni

v pokoj. Kdo za njim pride, ne vemo; pa težko, da bi bil Slovincem toliko prijazen, kakor je gosp. Winkler. Morda se zdaj spet sloga povrne med kranjske Slovence. — Na Dunaju so razpustili 16 dijaških društev, ker so se preveč pečala s politiko. Nemški dijaki so se menda zamerili, ko so tako burno sprejeli Bizmarka in se pri tem še z redarji stopili. Nemški cesar in Bizmark sta si močno navskriž, in naša vlada hoče pokazati, da drži s cesarjem, ne pa z Bizmarkom. V tem grmu tiči zajec. — Neki madjarski časnikar se je razgovarjal z ministerskim predsednikom in z ministrom zunanjih zadev rumunskega kraljestva. Oba sta mu brez ovinkov povedala, da je na Rumunskem strašna nevolja in jeza zoper Madjare, ker ogerske Rumunce tako hudo stiskajo. Na Rumunskem so vsi irredentisti, to je, oni hočejo svoje brate rešiti izpod madjarskega jarma, in nobeden Rumunec se temu splošnemu toku odtegniti ne more. Iz tega se pač vidi, v kako nevarnost Madjari tirajo naše cesarstvo in sami sebe. Toda oni so slepi in vladajo po svojih željah. Bojimo se, ne za Madjare, ker ti niso usmiljenja vredni, ampak za celo državo, da doživi še velike sitnosti ali pa še kaj hujšega, če se na Ogorskem ne bo napravil red in dalo národom več duška.

Volitve na Angleškem še niso dovršene, vendar ni več dvomiti, da bode zmaga Ircem prijazna Gladstonova stranka. — Po Španjskem so bili zadnji čas hudi nemiri. Mnogo civilistov in vojakov je bilo ubitih in ranjenih. V Kalahori se je razglasilo izjemno stanje. — V Parizu bo leta 1900 spet svetovna razstava. — Na Francoskem se je v zadnjem času začelo protijudovsko gibanje. Katoličani so jezni, ker je tam Judom vse prosto, katoliki se pa preganjajo. — Prepír se je začel med Francijo in Anglijo zavolj Ugande v Afriki, kjer so Angleži pregnali katoliške misijonarje, pa tudi domače, katoliške zamorce in katolikom prijaznega kralja Muango. Francoska vlada pravi v svoji okrožnici, da bodo Angleži čisto uničili katoliško vero v Ugandi, ako jim evropske vlade ne stopijo odločno nasproti. To je pač sramota za Angleže, ki se vendar med kristjane štejejo; kjer pa jim kaže, se zvežejo tudi s Turki. — Ustaja (punt) je buknila v Maroki (Afrika) zoper tamošnjega sultana. — Ruska vlada je v Lüttichu (Belgija) naročila 400.000 pušk. O miru se govori, vse države se pa na boj pripravljajo. — V Astrahanu (v Rusiji) so nastali nemiri zavolj kolere. Med ljudstvom se je razširila govorica, da zdravniki ljudi morijo.

Gospodarske stvari.

Važnost sadjarstva.

(Govor gospoda nadučitelja J. Žirovnika iz Št. Vida nad Ljubljano na shodu podružnice sv. Cirila in Metoda za Beljak in okolico dné 29. junija t. l. v Dolinčicah.)

Sadje — ta beseda je bila in bode — sladka. Sadja se veselí stari ljudje, a otrokom se kar oči svetijo in od veselja se jim obraz širi, če ugledajo sladke češnje, krasna jabelka in sočne hruške. In Bog jim jih požegnaj! Da bi le toliko zmordili se, da bi nezrelo sadje pustili v miru!

Sadje so ljudje že od nekdaj radi uživali. Saj beremo v sv. pismu, da sta mu bila že Adam in Eva velika prijatelja. Ravno zato jima je pa Bog prepovedal jesti sredi paradiža zoreča jabelka, da bi ju poskusil, ali mu bosta pokorna ali ne. Toda Evi je preveč mikala lepota sadu in še opreznega Adama je premotila, da je poskusil prepovedano jabelko. In grešila sta zoper božjo zapoved!

Tudi dan danes se marsikdo pregreši na sadju; seveda ne tako, kakor so se pregrešili naši prvi stariši.

Najprvo se pregreše na sadju tatovi. Ti s krajo ne obtežé te svoje vesti, nego zatirajo veselje do prekornostne sadjereje svojemu bližnjemu ter na ta način kolikor toliko njemu in njegovim potomcem krajejo denar iz žepa.

Drugi so, ki imajo za sadno drevje pripravno zemljo, a je z njim ne marajo obsaditi. Taki ljudje sebi in svojim naslednikom škodujejo, ker sadje bi jim bilo prineslo marsikak goldinarček v hišo. Goldinarčki pa podé skrbí iz hiš.

Na sadju se pa pregreše tudi taki posestniki, ki so sadno drevje dobili od svojih prednikov ali pa so ga že sami zasadili, toda ga slabo ali celó nič ne oskrbujejo in vse prepusté kar ljubemu Bogu. Potem se pa izgovarjajo, da kraj ni za sadje, da podnebje ni ugodno in Bog ve kaj še vse. Taki so prav podobni tistim vinogradnikom, ki se ob dobrih letinah bahajo: „Tako-le kapljico smo pridelali. Ali ni to fina roba?“ a ob slabih letinah se pa kar na Boga izgovarjajo in pravijo: „E — tacega le je Bog dal; kaj moremo mi zato!“ — Naš stari pregovor pravi: „Pomagaj si sam in Bog ti bode pomagal.“ Bog je sicer neskončno usmiljen, a pozabiti ne smemo, da je tudi neskončno pravičen in da torej lenuhov ne bo podpiral, a

takim, ki se vestno trudijo izboljšati svoje stanje, takim bo njihovo delo gotovo blagoslovilo. Delati moramo torej, a delati tudi umno, če si hočemo svoje dohodke pomnožiti.

Če bi imel kmet dandanes tudi ravno toliko dohodkov, kakor jih je imel njegov oče ali ded, vendar bi ob njih ne mogel izhajati. Saj vidite, da se je na svetu v malo letih jako veliko premenilo. Obleka se je podražila, davki so večji in drugih in še celo dragih potreb imamo pa gotovo še več nego še enkrat toliko, kakor so jih imeli naši predniki. Le pogledimo kavo. Pred 50. leti so jo pili komaj po graščinah in pa kaka farovška kuharica jo je prav skrbno skrivala pred drugimi posli. A danes je ta draga stvar tako v navadi, da ženica priberačene krajcarčke raje nese v prodajalnice za zmlato kavo, nego za kruh, ktereja bi bila veliko bolj potrebna. Pred 40. in več leti si je kmet še doma delal močno obleko. Ravno koroško in naše blejsko sukno je bilo posebno glede trpežnosti povsod na dobrem glasu. Ne vem sicer, koliko koroških kmetov še izdeluje domače sukno, a to pa vem, da so Blejci postavili svoje statve pod streho, kjer prav potrpežljivo čakajo, kdaj bode gospodinja z njimi peč razbelila za — potice. In kaj nam zdaj nadomestuje to trdno domače blago? — Pavolnate cunje, ktere v prodajalnicah kupujemo za drag denar. Trpežno je pa to blago komaj polovico toliko, kakor domača roba in poleg tega še veliko manj zdravo.

Toda kaj bi vam našteval take stvari! Saj vsak starejši izmed vas ve in vidi, da je včasih najboljši kmet v vasi pokadil za 4 krajcarje tobaka na teden in v nedeljo komaj par grošev zapil. A dandanes pa mladi fantje na dan več in cigareta zakadé, in ob nedeljah z maternimi deseticami prav pridno krčmarjem mošnjčke redé.

Toda to so potrebe naših časov, katerim se skoraj ne moremo izogniti. Rekel sem, da kmet danes ne more izhajati, če bi imel tudi take dohodke, kakor njegov oče ali ded. A vsak izmed vas ve, da je bila pred 20. leti pšenica po 4 gld. mernik, danes je pa komaj po dva. Ali ni to hud udarec posebno za večje kmete, ki so dosti pšenice pridelovali? Pa kaj pomaga tarnati. V Ameriki pridelajo silne množine pšenice brez posebnega trada. Deviško, neizmolzeno zemljo imajo, ktere ni treba nič gnojiti. Z mašinami sejejo, žanjejo in mlati. Potem pa lahko tako ceno pšenice v Evropo pošiljajo. In to bo gotovo trajalo še 60 in več let. Poleg tega pa moramo tudi videti, da nam naša zemlja čedalje manj rodi, ker je že preveč izmolzena. Jemali smo zemlji pač leto za letom, a vračali smo ji redilnih snovi veliko premalo. Kolikor jaz poznam naše kmetije, lahko trdim, da vsak kmet na leto za 30 gld. gnoja proče vrže. Le poglejte kako se odteka gnojica z dvorišč na vas, da skoraj nič ne odvrne, mesto da bi jo kmet zbiral v posebni jami pri gnojišču ter jo potem v jeseni, po zimi in zgodnji spomladi razpeljaval po travnikih, deteljiščih, zelnikih in vrtovih. In z drugim gnojem gospodarijo ravno tako slabo. Skidavajo ga na kup in pusté, da ga dež spéra in solnce presuša; mesto da bi ga pokrili s prstjo, ali potrosili z gipsom ali pepelom, in sem ter tja polili z gnojico, da bi se lepše ydelal in bi ne izpuhtel smrad (gnilec) iz njega. Če nimamo dobrega gnoja, pač ne moremo zemlji vrniti, kar smo ji z žetvijo vzeli. Zato pa nam daje vedno manj pridelka.

(Dalje sledi.)

Novičar.

Na Koroškem. Po mnogih naših občinah je te dni toča naredila veliko škodo. Poljski pridelki so ali popolnoma uničeni ali vsaj do polovice poškodovani. Opozarjamo kmetovalce na postavbo z dné 6. junija 1888, drž. zak. št. 81, ktera določuje, da se sme zemljiški davek vsled škode po toči, vodi in ognju odpisati. Škoda pa se mora v teku osem dnij naznaniti okrajnemu glavarstvu ali lokalni davčni komisiji. (Glej kratek pouk v Kalendarju družbe sv. Mohorja za leto 1890, stran 93.) — Pri streški slavnosti v Brnu sta bila tudi dva Borovčiča odlikovana. — V Železni Kaplji se je neki financar zaklal. — O kresovih se nam poroča od mnogo strani, tako iz Medgorij, iz Ziljske doline, iz Rožne in Podjunske doline. Naj bi sv. brata Ciril in Metod pomagala nam koroškim Slovencem, ki smo pomoči toliko potrebni! — Govori se, da se bo v Celovcu napravil hram za laško vino. Ali in kdaj se bo k nam voziti začelo, o tem ne vemo nič gotovega; cenega in poštenega vina smo Korošci res potrebni. Do zdaj so nas zakladali z vinom večjidel le ogerski Judi. Kakošno je njih vino, nam ni treba praviti; krčmarji ga pa vendar kupujejo, eni zato, ker je po ceni, drugi zato, ker sploh vina ne poznajo. — Tujcev je na Vrbskem jezeru: v Poračah 750, v Vrbi 752, v Krivi Vrbi

209, pri Stosirju 23, pri Majerniku 24. — Na zadnji živinski sejm v Železni Kaplji se je prignalo 900 volov. Nekemu kupcu je bilo ukradenih 933 gld. — V Kotljah je bilo glasovanje zavolj ločitve od občine Tolsti Vrh. Večina je bila za ločitev. Zdj se bo štrana zavolj slovenske šole v Kotljah močno zmešala, ako se ločitev dožene. Ni drugače, kakor da si Tolsti Vrh svojo šolo napravi. — Na Gališkem mostu je neki mož iz Rut v Dravo skočil in utonil. — Podljubelom je neki delavec s strehe padel in se ubil. Človek pač ne vé, kje ga smrt čaka. — Celovške latinske šole so to leto šteje 418 dijakov, med njimi samo 66 Slovencev, Nemcev pa 347. — Nova hiša družbe sv. Mohorja v Celovcu se je že začela zidati. — V Celovcu je umrl notar dr. Alojzij Laussegger.

Na Kranjskem. V Ljubljani mislijo na to, da bi ustanovili mestno godbo. Dobra misel! — Na Igu so dobili telegrafsko postajo. — Duhovskega poslovnika je izišel II. zvezek. Cena 60 kr. — V Loki je umrl znani rodoljub in podpornik „Mira“, sodnik dr. Škofic. Svoje premoženje je volil družbi sv. Cirila in Metoda. Blag mu bodi spomin! — Ošpice so se prikazale na Studencu pri Krškem. — Občni zbor družbe sv. Cirila in Metoda bo letos v Postojni, v četrtek dné 28. julija. — V Črnomlju je umrl zdravnik Pavlin. — V Krki pri Novem mestu je smrt našel dijak Murgelj, ko je ravno rešil svojega tovariša Dereanija, ki se je že potapljaj. — Pri Žužembergu je v Krki utonil neki delavec iz Dravelj, ki je v pijanosti v vodo zdrknil. O žganje! — Hud vihar je bil v Vipavski dolini. — Pri Krškem so pri vajah po nesreči ustrelili nekega topničarja. — V Babinem polju na Notranjskem so tatovi okradli trgovca Vebra. Odnegli so denarja in blaga za več ko 3000 gld. vrednosti. — Tovarno za sladkor (cuker) hočejo nekteri češki podjetniki napraviti v Mirni na Dolenjskem, če bo zemlja rodila tam sladkorno peso.

Na Štajerskem. Pri Gornjem gradu so našli umorjeno 39letno Barbo Podlinšek. Zraven nje je ležala sekira. Neko sosedo so zaprli, ker je na sumu zavolj tega umora. — V Stranicaah je umrl župnik Verlič, zvest rodoljub in naročnik „Mira“. — V Trboveljskem rudniku so se plini vneli. Trije delavci so močno opečeni. — Nova hiša za latinske šole v Mariboru je že dozidana. — Kresove sv. Cirila in Metoda so netili po več krajih na Štajerskem; posebno lepa sta bila bojda v Trbovljah in v Vojniku. — Pogorela sta Novak v Vodrancih in Sal na Vranskem. — V Sredicah se je obesil neki hlapec, ki je zapustil 1500 gld. denarja. Pravijo, da ni bil prav pri pameti. — Toča je pobila po več krajih okoli Ormoža in po Halozah. Tudi so imeli hud vihar, ki je drevesa lomil. — Pri sv. Križu na murskem polju je bila dné 6. t. m. slovesno posvečena prenovljena farna cerkev.

Na Primorskem. Blizo Reke je utonil mornar Korošec. — V Tržaški šoli družbe sv. Cirila in Metoda se je god teh svetnikov posebno slovesno obhajal. — Že to jesen se ustanovi v Gorici slovenska šola za dečke. — Tudi Tržaški magistrat je menda obljubil, prihodnje leto zidati šolsko poslopje za slovensko šolo v mestu. Zakaj pa ne že letos? Da bi se stvar le ne zavlekla!

Po drugih deželah. Po toči poškodovanim v Dolenji Avstriji so svitli cesar podarili 6000 gld. — Velik strah je zdaj po svetu pred kolerom. Ta kužna bolezen se močno širi po Aziji in po Rusiji. Skoraj vsak umrje že v treh urah, kogar zgrabi. Tudi v Parizu jih je že nekaj umrlo za njo. Bog nas varuj! — Hudo nevihto in točo so imeli okoli Zagreba. — Na Ženevskem jezeru v Švici je na neki barki kotel poknil in popotnike s kropom polil in poparil. 27 je mrtvih, 24 jih še živi.

Duhovniške zadeve v Krškej škofiji.

Faro Št. Gandolf je dobil č. g. Ignacij Bader, farni oskrbnik v Steuerbergu. — Umrl je č. g. Peter Čare, župnik v Porečah, dné 10. julija. — Fara Poreče je razpisana do 24. avgusta t. l. Začasno oskrbuje to faro č. g. Jož. Peterman, župnik na Otoku. — Za provizorje gredó č. gg. kaplani: Fr. Hilpert iz Hüttenberga v Riže; Mart. Urbánek iz Šmihela v Pölling; Jož. Vilhelmer iz Špitala v Steuerberg. — Premeščeni so č. gg. kaplani: Fr. Holz iz Sveč v Hodiše; Fr. Stingl iz Stalla v Sveče; Mat. Ražun iz Železne Kaplje v Pliberk; Jak. Kindlman iz fare Device Marije v Pliberk; Jož. Tiefenbacher iz Zgornje Bele v Beljak in Jak. Kuneš iz Riž v Stall. — Pastirsko službo nastopijo č. gg. semeniški duhovni kot kaplani: Dr. Hiebaum v Šmohoru, Lad. Kaufman v Blatogradu, Flor. Satz v Št. Vidu, Fel. Scharf v Št. Lenartu v Lavantinski dolini in Engelbert Scheriau v Sokolovem. — Vmeščeni so č. gg. novomašniki kot kaplani: Vacl. Čeh v Železni Kaplji; Iv. Český v Kotarčah; Iv. Drunecký v Črni; J. Gross v Zgornji Beli; Fr. Havliček v Šmihelu pri Pliberku; Jan. Ko-

koschinegg v Wolfsbergu; Jož. Konaš v Požarnici; Mat. Mazanec v Hüttenbergu; Rudolf Perné pri fari Marije Device na jezeru; Ljud. Pirker v Zgornji Beli; Anton Prucher v Trgu; Jan. Schmutzer v Špitalu, Jos. Svatoň v Št. Lenartu pri sedmih studencih in Iv. Warmuth v Št. Janžu na mostiču.

O novih mašah imamo še dostaviti:

Č. g. Matej Grm ne bo imel nove maše v Vrbi, ampak pri sv. Duhu v Celovcu dné 24. jul. o pol osmi uri. Pridigoval bo benediktinec č. g. profesor P. dr. Alojzij Cigoj. Č. g. Ivan Kokošchinegg bo imel novo mašo v Slov. Gradcu. Pridigoval bo č. g. dekan dr. Jos. Šuc. Pri novi maši Jos. Konaša bo pridigoval č. g. J. Bozdeh, katehet v Sobjeslavi na Češkem. Č. g. Ivan Schmutzer bo imel novo mašo v Rangersdorfu, pridigoval bo pa č. g. župnik Iv. Jamnik iz Blat (Flattach).

Prošnja.

Vse one gospode, ki nam naših vpraševalnih pol do danes še niso vrnili, uljudno prosimo, da blagovolijo to nemudoma storiti, ker je že skrajni čas. Celovec, 18. julija 1892.

Vekoslav Legat,

podpredsednik katoliško-političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem.

Loterijske srečke od 16. julija.

Gradec 82 68 36 77 26

Dunaj 10 58 39 55 60

Tržne cene v Celovcu.

Ime blaga	na birne		na hektolitre	
	gld.	kr.	gld.	kr.
pšenica	6	15	7	70
rž	5	70	7	12
ječmen	—	—	—	—
oves	2	70	3	40
hejda	5	20	6	40
tursica (sirk)	4	—	5	—
pšeno	7	20	9	—
fižol	—	—	—	—
repica (krompir)	1	70	2	80
deteljno seme	—	—	—	—

Sladko seno je po 1 gld. 70 kr. do 2 gld. 60 kr., kisló 1 gld. 20 kr. do 2 gld. 30 kr., slama po 1 gld. 40 kr. meterski cent (100 kil). Frišen speh je po 65 do 70 kr. kila, maslo in puter po 95 do 110 kr. — Pifane vole plačujejo mesarji po 33 do 35 gld. stari cent.

Služba organista in mežnarja

pri sv. Jurju na Strmecu se oddá s 1. dnem oktobra 1892. Več pové župnijski urad. (Pošta Vrba.)

Osebe.

ki živé na kmetih, prihajajo z ljudstvom mnogo v dotiko, uživajo spoštovanje in zaupanje njegovo ter znajo slovenski pravilno pisati, zamorejo si o **poletnih mesecih prislužiti lepe denarje**, ako se hočejo marljivo lotiti poslovanja za stvar, ktere važnost je splošno priznana.

Kdor se zato zanima, naznani naj svoje ime in bivališče pod naslovom: **F. K. 12, poste restante v Ljubljani.**

Krist. Gundlach

slikar, pobarvar in lakirar
v Celovcu, Mariannengasse št. 7.,
izdeljuje **napise, grbe** po strogo heraldičnih predpisih in take reči:
Posebnost:
Napisi na glažovino, les, pleh in zid.
Za fino, elegantno in ročno delo se jamči.
Ker si je priskrbel
lakirarsko peč za pleh,
na kar opozarja posebno **klepače**, zamore lakirati tablice na durih, posodo iz pleha, bane za kopanje, vrče za vodo, plehaste okrožnike, kuhinjske posode itd. v kratkem času, trpežno in lepo.
Velika zaloga oljnatih barv na drobno in debelo po najnižjih cenah.

Lepo posestvo

je na prodaj v Libeličah. 50 birnov posetve, nekaj lesa, travniki, vrt, lepo pohištvo. Ime posestnika naznani na vprašanje uradništvo „Mira“.

H I Š A

je na prodaj na Muti (Hohenmauten); pripravna za vsacega rokodelca ali tacega, ki bi hotel v fužinah delati. Več pové Šimon Saga, organist v Dravogradu (Unterdrauburg).